

Algemene Beschouwingen Begroting 2023 GroenLinks

Geachte leden van de raad, college, mensen in de zaal en Diemenaren en Diemenezen thuis,

Ongeveer een half jaar geleden hebben we het coalitieakkoord ***Diemen met elkaar en voor elkaar*** vastgesteld. GroenLinks is trots op dit coalitieakkoord, waarmee we verder kunnen bijdragen aan het in de praktijk brengen van onze waarden ***menselijk, eerlijk en duurzaam***.

GroenLinks ziet veel goede plannen uit dit akkoord die met deze begroting kunnen worden uitgevoerd. Die zijn ook hard nodig in deze tijd waarin we te maken hebben met een grote toename van armoede, een tekort aan betaalbare woningen, gestegen energieprijzen en de urgente noodzaak om de klimaatverandering te verminderen. Al deze zaken raken mensen met een kleine beurs harder dan mensen die meer te besteden hebben.

Ik zal dieper ingaan op de aanpak van armoede, inwoners centraal stellen, wonen, klimaat en duurzaamheid.

Om te beginnen de **Aanpak van armoede**

GroenLinks en deze hele coalitie staan voor het versterken van de bestaanszekerheid en kansengelijkheid van mensen in Diemen. Het is wel duidelijk dat de huidige energieprijzen en de hoge inflatie de bestaanszekerheid van veel mensen verslechteren. Mensen met een kleine portemonnee worden hierdoor het hardst geraakt, maar het is duidelijk dat ook steeds meer mensen met een middeninkomen nu moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Wij zijn geschrokken van de toename van het aantal aanmeldingen bij de voedselbank.

GroenLinks is dan ook blij met ons college, en ook met ons als hele raad, dat wij met z'n allen op zoek zijn naar de beste manieren om deze mensen te ondersteunen. Gelukkig ziet ook de landelijke overheid de noodzaak om hier financieel aan bij te dragen. En het is aan ons om te zorgen dat geld en ondersteuning terecht komen bij de mensen die dat het hardste nodig hebben. Het is een ingewikkeld vraagstuk wat veel vraagt van de raad, het college en de ambtenaren. Wij kijken uit naar de concrete plannen van het college die we in november hier in de raad zullen bespreken.

GroenLinks heeft er vertrouwen in dat wij daar met z'n allen goede keuzes in gaan maken. Al zouden wij liever hebben dat het niet nodig is.

GroenLinks vindt het mooi om te zien dat er ook in Diemen mensen zijn die de 190 euro die ze in november en december terugkrijgen via de energieleverancier en zelf niet nodig hebben, graag willen geven aan mensen die dat wel nodig hebben.

De inwoner centraal

GroenLinks is er trots op dat in Diemen de inwoner centraal staat. Er wordt gewerkt vanuit wat de inwoner nodig heeft, niet vanuit wat de regels voorschrijven. Ook de focus op preventie, problemen voorkomen of zorgen dat ze niet erger worden, is een belangrijke basis van waaruit wordt gewerkt.

Dat zien wij ook terug in de plannen om het *jongerenwerk* uit te breiden. Door de coronacrisis hebben meer en meer jongeren tussen de 12 en 25 jaar het moeilijk gekregen. GroenLinks heeft daar vaak aandacht voor gevraagd in deze raad. En wij staan er dan ook volledig achter dat er extra geld vrij gemaakt wordt om juist voor deze jonge inwoners meer te kunnen betekenen.

Als kleine gemeente kunnen wij geen grote aantallen asielzoekers opvangen. Onze suggesties om op kleinere schaal mensen op te vangen zijn door het COA vaak afgewezen. Met de recente *opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers* laat Diemen zien dat we waar mogelijk mensen die dat nodig hebben, opvangen.

Diemen geeft al jaren ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen. Toch is het goed dat in deze begroting wordt aangekondigd dat we dit minimabeleid gaan evalueren en waar nodig aanpassen aan de eisen van deze tijd. Want wij blijven het belangrijk vinden dat we hiermee alle mensen bereiken die het nodig hebben, met ondersteuning die echt helpt.

In Diemen hebben we al meerdere jaren een *Vroeg erop af-aanpak in de schuldhulpverlening*. Energiemaatschappijen, woningcorporaties, drinkwaterleveranciers en zorgverzekeraars moeten betalingsachterstanden melden bij de gemeente. De aanpak maakt dat mensen vroeg in beeld komen en dat op die manier samen gekeken kan worden naar een oplossing en erger kan worden voorkomen. Wat helaas geen verrassing is, is dat het aantal meldingen van betalingsachterstanden voor energierekeningen dit jaar is toegenomen. Daar maken wij ons zorgen over. Het is belangrijk dat de gemeente mensen met betalingsachterstanden helpt het probleem structureel op te lossen door ook te helpen met maatregelen die energie besparen. Positief is dat deze *vroeg erop af-aanpak* maakt dat de mensen met hoge energierekeningen in beeld komen bij de gemeente en dat ze geholpen worden.

Dan ga ik nu verder met **Wonen**

Iedereen heeft een plek nodig om te wonen. Het is daarom belangrijk dat we betaalbare woningen blijven bouwen. Vorige week hebben wij al aangekondigd dat wij met twee moties over *betaalbaar wonen* komen.

Met onze moties willen we de transparantie in aanbod en toewijzing van betaalbare woningen in Diemen verbeteren.

Het doel van de motie *Transparantie aanbod en toewijzing sociale huurwoningen* is om inzicht te krijgen in hoe particuliere sociale huurwoningen worden aangeboden en toegewezen en om nieuwe sociale huurwoningen zoveel mogelijk via corporaties te laten verhuren. Dit laatste is al de huidige werkwijze, maar wij willen graag bevestigen dat wij daar achter staan, om transparantie en eenduidigheid in de toewijzing te garanderen.

Het doel van de motie *Transparantie aanbod en toewijzing middeldure huurwoningen* is om te zorgen voor transparantie in het aanbod van middeldure huurwoningen in Diemen en om gezamenlijk na te gaan in hoeverre we, naast de inkomenseis, ook andere criteria voor toewijzing van middeldure huurwoningen willen toepassen.

Er zijn ook inwoners voor wie extra aandacht nodig is op het gebied van wonen. Daarom is GroenLinks blij dat er wordt gekeken naar de speciale behoeften in relatie tot wonen, zoals zorg en wonen, beschermd wonen voor mensen die niet geheel zelfstandig kunnen wonen en de huisvesting van daklozen.

En dan ga ik verder met het **Klimaat**

We weten allemaal dat er sprake is van een klimaatcrisis. Er ligt dan ook een opdracht aan ons allemaal om bij te dragen aan de **energietransitie** om uiteindelijk alleen duurzame energie te gebruiken. Door de extreem hoge energieprijzen zijn veel mensen nu bezig met het verminderen van hun verbruik, isoleren en het installeren van zonnepanelen. De gemeente faciliteert mensen hierin door gezamenlijke inkoop mogelijk te maken en betrouwbare partners voor de uitvoering te zoeken.

Voor mensen met een kleine beurs is de uitdaging van de hoge energiekosten en het overstappen op duurzame energie heel groot. De inzet van het college om *voor en met* deze mensen te kijken wat er mogelijk is aan isolatie, energiebesparing en het 'van het gas af gaan' en hen daarbij zoveel mogelijk te ontzorgen, is ontzettend belangrijk om deze urgente transitie met z'n allen te maken.

In het buitengebied van Diemen zoeken we naar een balans tussen natuur, kleinschalige recreatie, toegankelijkheid, klimaatadaptatie en duurzame energieopwekking. We zorgen dat er natuur is waar mensen van kunnen genieten en die aantrekkelijker wordt voor insecten en we blijven investeren in het versterken van de ecologische verbindingen. We onderzoeken of windmolens plaatsen op een verantwoorde manier kan, want als dat lukt slaan we echt een grote slag in het opwekken van duurzame energie.

Ook binnen het bebouwde gebied zetten we in op **klimaatadaptatie**, bijvoorbeeld door het aanwijzen van locaties voor wateropvang bij extreme regenval en extra groen tegen hittestress. GroenLinks kijkt uit naar de 1000 extra bomen die komende vier jaar worden geplant in Diemen. Wat ons betreft zouden dat er zelfs nog meer mogen worden.

Duurzaamheid

Ook in 2023 blijft de gemeente sterk inzetten op duurzaamheid. Ten eerste door het goede voorbeeld te geven en waar mogelijk duurzaam en circulair te bouwen. Verder wordt er sterk ingezet op het beter scheiden van afval zodat zoveel mogelijk hergebruikt kan worden en op een gezonde leefomgeving met speciale aandacht voor luchtkwaliteit en geluid.

En dit gebeurt allemaal in samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties in Diemen. Participatie en samen dingen voor elkaar krijgen zijn op het terrein van duurzaamheid al jaren de manier van werken in de gemeente Diemen.

Kanttkening

Een kanttekening blijft nodig bij al deze plannen. De gemeente staat er op dit moment financieel goed voor, maar de kosten van de jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning staan onder grote druk. Ook is niet heel duidelijk hoe de energietransitie betaald gaat worden.

Tot slot

GroenLinks is blij met de vele goede plannen in deze begroting. Onze wensen en ambities voor Diemen en haar inwoners zijn groot. Het blijft belangrijk dat we zaken samen oppakken. De gemeente kan het niet alleen, maar kan wel anderen stimuleren en faciliteren om ook hun rol te pakken. Het gaat er om dat we het samen doen voor een ***menselijk, eerlijk en duurzaam*** Diemen. Een gemeente waar iedereen zichzelf kan en mag zijn en de ondersteuning krijgt die een ieder nodig heeft. Een gemeente die kansen biedt aan iedereen, waar we duurzaam samen leven.